

Vuosaaren piispantarkastuksen pöytäkirja

Vuosaaren seurakunnan seurakuntaneuvosto
11.03.2024 § 20
291/02.00.01/2024

Esittelijä Kirkkoherra, Vuosaaren seurakunta Mäkelä Jussi

Päätösehdotus Merkitään tiedoksi.

Käsittely

Päätös Merkittiin tiedoksi.

Päätöshistoria

Selostus

Syksyn 2023 piispantarkastuksen pöytäkirja on liitteessä 2. Hiippakuntadekaani Reijo Liimatainen tulee esittelemään sen meille. Keskustelemme piispantarkastuksen nostamista ajatuksista. Piispan yhteenveto tiivistää yleiset johtopäätökset.

Piispan yhteenveto

Toimintaympäristö

Vuosaaren seurakunnan jäsenmäärä oli vuoden 2022 lopussa 15680. Kymmenessä vuodessa jäsenmäärä on pudonnut vajaalla 4000:lla (19,7%). Edellinen piispantarkastus oli pidetty 2006, jolloin seurakunnan jäsenmäärä oli suurimmillaan ja uusia toimitiloja oli otettu käyttöön. Alueen asukasmäärä oli vuoden vaihteessa 38697, joten asukkaista 42,4% oli kirkon jäseniä.

Alueen asukasmäärä on tasaisesti kasvanut koko vuosituhannen ajan. Aurinkolahtea on rakennettu tiiviisti vanhojen tehtaiden alueelle ja metroasemien ympäristöön on rakennettu korkeita kerrostaloja. Tiivis rakentaminen jatkuu edelleen niin, että alueen väkimäärä tulee nopeasti ylittämään 40.000 rajan ja jatkavan kasvua tasaisesti siitä eteenpäin. Myös väestörakenne tulee jatkamaan muutosta niin, että vieraskielisten määrä ja ulkomaalaistaustaisten osuus tulee reilusti kasvamaan. Samaan aikaan seurakunnan jäsenmäärän ennustetaan jatkavan laskuaan.

Ikärakenteen muutos näkyy niin, että lasten ja nuorten osuus asukkaista vähenee, vaikka absoluuttinen määrä ei jyrkästi muutu. Ulkomaalaistaustaisissa perheissä

lapsia on paljon ja vastaavasti kirkkoon kuuluviin perheissä yhä vähemmän. Työikäisen väestön määrä tulee kasvamaan edelleen eniten. Seurakunnan jäsenistössä 40-64 ovat vielä suurin ryhmä. Vuodesta 2026 alkaen ennustetaan seurakunnan jäsenistön suurimmaksi ikäryhmäksi tulevan yli 65-vuotiaat. Vuosaari on yksi monikulttuurisimmista alueista Suomessa.

Toiminta

Jäsenmäärän nopea käänne 2010-luvulla ja siitä seurannut paine talouteen on leimannut seurakuntaelämää vahvasti. Toimitiloja on nopealla tahdilla karsittu yhdeksästä kolmeen.

Tämä on heijastunut työntekijämäärään erityisesti kirkonpalveluskunnassa ja varhaiskasvatuksessa. Vähennyistä on kaikissa seurakunnan ammattiryhmissä niin, että seurakunnalla on nyt 25 työntekijää, kun heitä vuonna 2011 oli 48.

Jäsenrakenteen muutos näkyy selvimmin rippikoululaisten määrässä. Vaikka nuorten määrässä väestössä ei ole tapahtunut suurta absoluuttista muutosta, on rippikoululaisten määrä vaihteellain laskenut noin neljänneksellä, ollen nyt 130. Kasteiden ja kirkollisten vihkimisten määrien alenemisessa taustalla näkyy enemmän kulttuurimuutos, mikä on yhteistä kaikille seurakunnille. Kastettujen osuus alueella syntyneistä oli jo vuonna 2012 44%. Kasteita toimitettiin vuonna 2022 96, mikä on n. puolet vuoteen 2012 verrattuna. Kirkollisten vihkimisten kohdalla muutos siviilivihkimisten suuntaan oli jo tapahtunut kymmenen vuotta sitten. Kirkollisia vihkimisiä toimitettiin 25, jossa suhteellinen osuus siviilivihkimisiin oli 43%, sama kuin myös vuonna 2012.

Muuttoliikkeen osuus seurakuntalaisten määrässä on huomattavasti pienempi, kun verrataan jäsenistön muutoksiin kantakaupungin alueella.

Seurakuntatyöhön vaikuttaa merkittävästi hautajaisten kasvava määrä. Vuonna 2022 toimitettiin Vuosaaren seurakunnassa 178 hautaan siunaamista, mikä on 86,8% alueella kuolleista.

Kirkolliset toimitukset ovat edelleen tärkeä kiinnekohta seurakuntalaisten elämään. 96 kastetta, 176 konfirmoitua, 25 vihkiparia ja 178 vainajaa omaisineen, ystävineen ja sukulaisineen ovat yhä kiistan joukko, jonka kohtaaminen edellyttää ammatillista osaamista, herkkyyttä ja tilannetajua koko seurakunnan henkilöstöltä.

Vuosaaren seurakunta on kirjannut omat tavoitteensa Helsingin seurakuntayhtymän ympäristödiplomi-hakemukseen 2023. Seuranta tapahtuu omissa toimintakertomuksissa sekä seurakuntayhtymän seurantaraporteissa. Rikas, monimuotoinen ympäristö antaa hyvät puitteet ympäristövastuun esillä pitämiseen hengellisessä julistus- ja kasvatustyössä.

Yhteistyösuhteet

Alueen toimijat ja yhteistyökumppanit

Piispantarkastuksessa välittyi seurakunnan laaja ja välitön yhteys alueen toimijoihin: Helsingin kaupunki eri toimialoineen sekä monet järjestöt, yhdistykset ja avoimen sektorin toimijat.

Luottamushenkilöorganisaatiot

Neuvoston uudet jäsenet kertoivat kannustavana kokemuksena, että heidät on otettu avoimesti vastaan ja että neuvoston ilmapiiri on avoin.

Nykyisen neuvoston jäsenet ovat osoittaneet henkilökohtaisesti aktiivisuutta ja kehittäneet vapaaehtoisina toimintoja, joissa heidän edustamansa näkemys pääsee esiin. Samoin on säilynyt niiden pitkäaikaisten jäsenten toimintatila, joilla on pidetty yllä perinteisempiä toimintamuotoja. Näin on pystytty edistämään näkyä, missä kaikkia tarvitaan ja moni-ilmeinen, suuri seurakunta tarvitsee monenlaisia toimintatapoja. Piispantarkastuksen vierailupäivät rikastuivat merkittävästi, kun seurakuntaneuvoston jäsenet toivat näkyviin omia verkostojaan.

Vuosaaren seurakunnan luottamushenkilöt ja kirkkoherra ovat perustellusti nostaneet esiin seurakunta-yhtymän sisäisen resurssijaon. On pätevä havainto, että kirkkovaltuustossa on hyväksytty tiukka ja tulevaisuuden näkökulmasta perusteltu säästöohjelma. Sen sijaan se, että kirkkovaltuustoon ei tuoda esityksiä, joissa myös odotettua suuremmat verotuotot tuotaisiin seurakuntien käyttöön, ei ole perusteltu toimintatapa.

Työyhteisö

Helsingin seurakuntayhtymässä toteutetaan laaja henkilöstökysely joka toinen vuosi ja tuorein on tehty alkuvuodesta 2023. Kyselyn tulokset on käyty keväällä läpi seurakuntayhtymän HR:n ohjauksessa. Tulosten pohjalta on laadittu kehittämissuunnitelma, jossa kehittämiskohteiksi nimetään 1. Ristiriitojen käsittely ja ratkaisu, 2. Johtamisen avoimuus, 3. Työntekijöiden oikeudenmukainen ja tasa-arvoinen kohtelu. Kehittämissuunnitelma oli aineistona piispantarkastuksen työyhteisön kuulemisessa.

Työalatiimien ja lähiesihenkilöiden toiminta sai laajasti kiitosta. Työn merkitys ja arvo tuo motivaatiota ja auttaa jaksamaan. Kehittämissuunnitelmaan kirjatut kehittämiskohteet nähtiin oleellisina ja on tärkeää, että niiden ääressä tehdään määrätietoisesti työtä. Työyhteisössä on syytä kokoontua säännöllisesti puhumaan koko työyhteisöä koskevista asioista niin, että käsittely ei jää pelkästään työalojen sisäiseksi keskusteluksi. Johtoryhmän on tarpeellista kirkastaa perustehtävänsä ja kommunikoida se avoimesti koko työyhteisölle.

Lopuksi

Vuosaassa pitkään asuneiden äänessä kuuluu aito paikallisyhteisyys. Alueen ainutlaatuisuus ymmärretään niin ympäristön kuin historiankin kannalta. Huoli asuinympäristön nopeasta muutoksesta on myös ymmärrettävä ja dialogi kaupungin

suunnitelmien ja asukkaiden paikallistuntemuksen kesken on välttämätöntä. Seurakunnan on syytä pitää kiinni kristillisistä hyveistä, jossa uusiin ihmisiin suhtaudutaan tervetuloa toivottamalla. Lämmin, vastaanottava asenne uusiin ihmisiin on nimenomaan seurakuntaelämässä oleellista.